

Abandoned Children's World

The orphanage from Sebiş was built in 2000 and in the beginning there were five children in there. At this moment nine children are waiting "to see the light at the end of the tunnel", they are waiting for love and protection. From nine children only one has a mother who is visiting him from time to time. The manager and the personnel from the orphanage are trying to give the children the affection and the love they need, but the children are feeling that they are not "mommy" and "daddy". The state is helping them with only 13 euros and some food per month for each child, but they are very lucky because they found sponsors from Holland who are sending them clothes and food. All the time when the sponsors from Holland are sending food, clothes and other things for the children, there are some problems at the border. Everything is sent by the sponsors for the children has the best quality, but, however, the transport has to be checked.

For an adoption faze, this is a very long one, and the children must be declared as abandoned by their parents. The methods take very much time because many parents do not want to declare their children abandoned, so after six months again the parents are asked the same thing by the judge. Only when they are declared as abandoned, the people from Child's Protection have the right to begin the adoption. The orphanage from Sebiş had two international adoptions and some adoptions for the families from Sebiş. There are families who are taking the children to their home towns on weekend, other families are taking them on trips to Moneasa or in any other place around, offering them a moment of happiness and in the same time a piece from Heaven. There are people who care about the children who do not have parents, they are trying to make them forget for a moment that they are alone in this world and that they are the children from an orphanage.

They are losing their faith in the society, in people, their last illusion for a better world vanished, and in the end they become what we name "the chaff of the society". Most of the people are against them even they do not have any fault. Instead of being helped by the society, they are rejected by it, and they are human beings after all. They have feelings as we have, they feel what is happening around them even if some of them are so small to understand. Those children should have a home, and we should give them what they need most of all - love, affection and protection. They are not guilty at all because their only fault is that they were born "without" parents.

LAURA BRIHAN

Center for Journalism Sebis

The Project PROBITAS 2002 is an initiative of West Foundation for Regional and Euroregional Journalism Timisoara sustained by Radio Vest Company and West FM Network, in partnership with School of Journalism Novi Sad, Radio 021 Novi Sad, University of Beograd, Publishing House "Libertatea" Pancevo (Serbia), "Tibiscus" University and "Banatul" University (Romania)

Fundația concept

Acest proiect este finanțat de Programul Regional Artă și Cultură al Institutului pentru o Societate Deschisă din Budapesta, prin Fundația CONCEPT, organizație membră a Soros Open Network Romania. This project is financed by Arts and Culture Network Program of the Open Society Institute Budapest, through CONCEPT Foundation, member organization of Soros Open Network Romania

Centrul Euroregional pentru Democrație
Euroregional Center for Democracy

Acest proiect este realizat cu sprijinul Centrului Euroregional pentru Democrație și al Institutului pentru o Societate Deschisă New York, prin programul Youth Initiative Fund

This project is financed by Euroregional Center for Democracy and by The Institute for an Open Society New York - Youth Initiative Fund Program

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

SECRETARIAT GENERAL

Directorate General IV: Education, Culture and Heritage, Youth and Sport
Directorate of Youth and Sport

Project coordinator:

MARIAN ODANGIU

Co-ordinator Editor: **VIOLETA FICARD**

Finance Officer: **MĂDĂLINA VĂDUVA**

Trainer: **VIOLETA FICARD**

Editorial team: **ANNA BARTOȘ** (Radio 021 Novi Sad), **ADINA BORCAN** („Timpolis” Timișoara), **LAURA BRIHAN** (Center for Regional and Euro-regional Journalism Sebiș), **RALUCA I. COSTEA** („Banatul” University Timișoara), **ŽARKO JOVAŠEVIĆ** (Chamber Theatre of Music „Ogledalo” Novi Sad), **DANIJELA LUBARDA** (Novi Sad School of Journalism), **MIROSLAV PAJIĆ** (Novi Sad School of Journalism), **ALISA PATKÓ** (Center for Regional and Euro-regional Journalism Sebiș),

Published by:

West Foundation for Regional and Euroregional Journalism Timisoara Romania

FVJ © 2002

Vreme trece... vreme vine

Monumentul Eroilor Neamului este una dintre frumusețile Sebișului, care merită, într-adevăr, o atenție sporită. Obiectivul a fost realizat în 1991, la solicitarea Primăriei, de către profesorul Mihail Ferent, titularul catedrei de desen a liceului din localitate. În același an, a avut loc și vernisajul lucrării, eveniment la care au participat atât populația, cât și autoritățile locale. Momentul a fost marcat și de oficierea unui *Te Deum* de către episcopul Aradului, Timotei Sevițiu.

Ideea amplasării statuii în piața centrală a orașului s-a datorat poziției privilegiate, ce permite o respirație largă, într-o ambianță arhitecturală modernă, dar și faptului că piața reunește principalele artere de circulație din localitate, permițând, astfel, o bună vizibilitate.

Monumentul Eroilor Neamului este o reprezentare alegorică a chipului României, simbolizat în imaginea unei femei în plin avânt, ce lasă impresia că se ridică spre văzduh. Expresia feței radiază optimism și încredere, deschidere către viitor. Monumentul e conceput și ca un omagiu adus unor eroi, martiri și creatori de seamă din istoria neamului, reprezentări în șase medalioane sub formă de basorelief, dispuse în stânga și în dreapta soclului. Aceste medalioane ilustrează chipurile lui Decebal, Mihai Viteazu, Gheorghe Doja, Horea, Avram Iancu și Constantin Brâncuși.

Proiectul inițial al lucrării prevede completarea acesteia cu un ostaș în mărime naturală, turnat în bronz. Simbolic, ostașul va păzi somnul de veci al eroilor neamului, ca un semn al respectului etern al urmașilor.

Privită de la distanță, în ansamblul ei, lucrarea figurativă alegorică amintește de Statuia Libertății din New York, atât prin înfățișare, cât și prin reprezentări. Se pot face, totodată, o analogii și cu zeița Nike (zeița Victoriei) sau cu Zeița Atena, prin simbolul întruchipat.

Încadrat de o fântână arteziană circulară, unde apa este pulverizată la mică înălțime sugerând lacrimile ce curg ca o ofrandă la Mormântul Eroilor Neamului, monumentul din centrul orașului Sebiș este o parte din sufletul locuitorilor acestor meleaguri de la porțile Apusenilor, ținut mirific în care Istoria este o Carte niciodată închisă...

RALUCA IRINA COSTEA

"Banatul" University Timisoara

Prietenia

Să poți spune tot ce simți, toate bucuriile, toate reușitele, toate necazurile și, de ce nu?, toate visele tale.

Să înțelegi și să fii, la rândul tău, înțeles.

Să primești și să dăruiești încredere și devotament.

Să poți face orice, știind că cineva va face orice pentru tine.

Să ajuți și să știi că vei fi ajutat oricând ai nevoie.

Să crezi că cel mai important lucru pe lume este sinceritatea.

Să fii deschis, știind că întotdeauna vei avea în față o fereastră deschisă. Să crezi și să fii crezut.

Să respecti și să fii respectat.

Să fii fidel și să îți se dăruiască fidelitatea.

Cu un singur cuvânt: *prietenie*. O stare sacră, pe care nimic nu o va putea șterge, nici măcar trecerea anilor. Prietenia, flacăra vie în sufletele și inimile noastre. Pentru todeauna.

ALISA PATKÓ

Center for Journalism Sebis

PROBITAS 2002

II-nd Year

No.6

August 2002

Sebiș-Arad

Timișoara

România

Published by participants at the Inter-operational Project for Regional and Euro-regional Journalism Probitas – 2nd Edition – Sebis – Arad 2002

A tower of friendship

Once upon a time the people were speaking one language. An ancient emperor wanted to prove that he can be bigger and more powerful than God. He decided to build enormous tower, which top would reach the sky, so he gathered whole kingdom to build it. God was angry and he wanted to punish the mankind. The punishment was that God created many different languages and the people were not able to communicate anymore. So the temple was left unfinished.

Many years past from then and the civilization developed, but the languages remained different.

However, after many centuries somebody tried to prove that the tower could be built... through friendship and understanding. And they started to built...

The young builders came from different countries and brought with them open souls, trust and desire. At the beginning there was a suspicion if they could understand each other and work together. However, it was obvious from the first moment when they shook their hands and met for the first time, that the language and cultural differences would not be a barrier for the communication between them. A tower made of words was being built every day, word by word, stone by stone. The foundation of the tower was built by trust. It was being built very easily because they soon found out that there were no differences between them, only similarities. It was not hard to built the tower but the skill was not to fall into labyrinth.

Now it is *vremea* to say that we have *bogat izvor: prietenia*. We live in the same *koliba*, without *zid*, we look each other with the same *ochi*, we have the same *obraz*, we eat the same *lubenita, fasole, palačinke* and drink *šljivovica*.

THE BUILDERS

Razglednica iz bliske budućnosti

Da kojim slučajem prespavate granični prelaz između dve zemlje, ništa vam nakon buđenja ne bi ukazivalo na to da više niste u Srbiji nego u Rumuniji, pogotovo ako vam je to prvi put da posećujete naše severne susede. Delovi na jugo-zapadu ove zemlje, širom sveta poznate Transilvanije, u potpunosti podsećaju na plodonosne vojvođanske ravnice, dok bitnijih razlika u izgledu sela i varošica gotovo i da nema. Kao najbogatiji deo Rumunije, ova regija je upravo ono što je Vojvodina u Srbiji – glavni oslonac posustaloj privredi jedne države u tranziciji. U poređenju sa srpskim, veći rumunski gradovi poput Temišvara (veoma lep na prvi pogled) otkrivaju možda za nijansu razvijeniju infrastrukturu pospešenu stranim investicijama, ali teški socijalni problemi potresaju i urbane delove ove zemlje čija je stopa inflacije među najvišima u Evropi (30-40%).

Jedanaest godina ranije, Rumunija je prošla kroz revolucionarnu fazu za koju je Srbija stasala tek u oktobru 2000. godine. Čak i posle toliko vremena, u vazduhu lebdi duh promena, međutim kao da su očekivanja ljudi vremenom splasnula, a entuzijizam se izgubio u svakodnevnim aktivnostima. Teško je potisnuti osećanje, ili bolje rečeno strepnju, da bi ovo mogao biti vrlo verovatno scenario za Srbiju kroz nekoliko godina. Sve je tu, samo malo drugačije upakovano i servirano prema rumunskim prilikama: umesto Zastave, rumunskim putevima još se vuku neretko ruinirane "Dacie", tu su i identične lokalne pijace kao centralna mesta gde se beda može najlakše sagledati, dok je srpski turbo-folk našao svog (para)muzičkog pandana u "manele" muzici - još jednoj u nizu varijacija na temu sistematskog ispiranja mozga. Pitam se koliko godina treba da prođe pa da znaci takozvanih promena postanu vidljivi? U stvari, kad bolje razmislim, ne želim ni da saznam odgovor. Imam osećaj da će me brojka totalno demoralisati i istopiti i ovo malo strpljenja što je preostalo.

Nasuprot Temišvaru, Arad, kao drugi po veličini grad u ovoj regiji, ne ostavlja tako pozitivan utisak; niz sivih radničkih zgrada koje promiču pri prolasku kroz predgrađa iznova podsećaju na neizbrisivi talog propalog komunističkog režima.

MIROSLAV PAJIĆ

Novi Sad School of Journalism

→pg.2

Dodir

I dva dlana i dva čoveka i jedan korak, susret i dodir. Reč, pokret. Razumemo se, govorimo isto, drugačije.

I prepoznaše nam se krošnje, a izrastasmo u različitim zemljama. Koren naš od istih žila krenuo je, i koliko li smo sunca istog upili u sebe i koliko li su nam iste kiše duše pojile? Zajedno smo se rodili, isto smo padali, plakali i smejali se. Novi Sad, Sebiš, Sarajevo, Temišvar, Zagreb, Beograd - nije li to jedan dom različitog imena? Tamburica, truba, frula - nije li to jedan zvuk? Ti, ja, mi, vi, oni - nismo li to svi mi zajedno?

I onda kako razumeti granice u dušama, u glavama, u telima. I kako ih prevazići, pa učiniti da nađeš "slobodu granice i granicu slobode". Da ne povrediš previše, da sačuvaš koga možeš, da ugriješ, nahraniš i napojiš.

A patili smo isuviše, nemajući hrabrosti da krenemo jedni prema drugima, u susret, u dodir. U tišini sopstvenog negovorenja stvorili smo strah, nepoverenje. Začutili smo, sasvim. A govorismo previše, svašta. Arlukaško, mnogo. Slušali smo buku, a nismo čuli ništa. Uši nam zagluveše željne reči. Zaboravismo ko smo, kako dišemo i osećamo. Onda pokušasmo, prvi vrisak. Čusmo čoveka do nas, i on je vrisnuo, svoje ime. Nazvasmo se, ljudima. Pokušali smo, bolelo je mnogo, na početku. Napravismo prvi korak, u sebe. Krenusmo ka drugima.

DANIJELA LUBARDA

Novi Sad School of Journalism

→pg.2